

De werkgroep ALB bouwt verder

In 2013 heeft Wierde & Dijk het project 'Agrarisch Landschappelijk Bouwen' (ALB) nieuw leven ingeblazen. In dat kader zijn inmiddels diverse activiteiten georganiseerd. De thema-avond Agrarisch Landschappelijk Bouwen, die in april 2015 in het Berlagehuis was georganiseerd, had tot doel de hoge drempel tussen architect en boeren weg te nemen. De avond werd een groot succes en zette veel boeren met bouwplannen aan het denken over een andere manier van bouwen. Voor de werkgroep was het een stimulans om verder te gaan.

Begin juni 2015 werd een excursie boeren voor boeren georganiseerd. Boeren met bouwplannen bezochten collega-boeren die al hadden gebouwd of bezig waren dat te doen. Dit bleek een geslaagde manier van informatie uitwisseling over 'alternatief' bouwen.

Vorig jaar verscheen in de Ommelander Courant een oproep aan boeren met bouwplannen om zich bij de werkgroep te melden. Enkele tientallen boeren hebben hierop gereageerd en een vijftiental ervan is geïnterviewd. Er wordt nu onderzocht hoe deze informatie in een boekje gepresenteerd kan worden.

De ALB-werkgroep is bezig te onderzoeken of een stimuleringsfonds Agrarisch Landschappelijk Bouwen mogelijk is. Inmiddels is contact gezocht met de provincie over mogelijke subsidies.

Er is een idee om een architectenmarkt te organiseren. Boeren kunnen daar vrijblijvend kennismaken met verschillende architecten, waarna ze

zelf kunnen kiezen met wie ze een eventueel vervolgesprek willen hebben.

Ook zijn er plannen voor thema-avonden over fiscale zaken die spelen bij nieuw- of verbouw of restauratie en over de mogelijkheden die er zijn voor de bekledingsmaterialen van gebouwen.

Boeren met bouwplannen die meer informatie willen over het project kunnen contact opnemen met de voorzitter van de werkgroep: bestuurslid Attie Bos (0595-572107).

Agenda

Dinsdagavond 19 januari 2016
Nieuwjaarsbijeenkomst met lezing in het Dorpshuis van Pieterburen, Hoofdstraat 105, Pieterburen

Informatie over deze activiteit leest u in deze Nieuwsbrief en op www.wierde-en-dijk.nl

Ons bedrijf – een prettige plek

'Iedereen vindt het fijn om op bezoek te komen bij jullie', zei mijn broer, die heel goed aardige dingen kan zeggen. We kuierden over het erf. Leuk dat hij dat zei. We zijn net een bedrijfsvisie aan het ontwikkelen en daarin had mijn vrouw letterlijk opgeschreven: 'ons bedrijf biedt plaats aan natuur en is voor mensen en dieren een prettige plek om te leven, wonen, werken of te bezoeken.'

Mijn broer wees: 'kijk maar eens' – ik keek en zag twee ratten lekker van het zonnetje genieten onder de braamstruik bij de kippenschuur.

Het moet toch niet gekker worden! Twee weken geleden hadden we een roofvogel in de schuur, door de luiken naar binnen gevlogen en nogal paniek veroorzakend bij de kuikens (vele doden). Volgens de deskundigen komt dit nooit, nou ja, bijna nooit voor. Ik dacht dat het een kiekendief

was, het beest kon ontzettend secuur vliegen en stapte, toen ik de grote deur voor hem had opengezet, doodgemoedereerd door een kuikenluikje naar buiten. De deskundigen dachten aan een havik en daardoor dacht mijn zus weer aan de zaak van de kippenboer versus de Staat der Nederlanden, waar de Hoge Raad uitspraak deed in een geval van insluiting en vandalisme door een kreupele havik en aan het Faunafonds opdroeg de schade te betalen voor het verlies van ruim duizend eierleggende kippen. De crux van de uitspraak zat hem in het kreupel zijn van de havik, bij een vliegende gezonde havik had het Faunafonds gelijk gehad. De andere kippenboer had de havik doodgeslagen en in de diepvries gestopt als bewijsmateriaal (en meegenomen naar de zitting naar ik aanneem, in een koelbox waarschijnlijk tussen de blauwe koelelementen – wilt u hem nog zien edelachtbare?); ik had alleen maar een berg dooie

kuikens en verder lege handen, dus een claim bij het Faunafonds leek me niet zo zinvol, althans niet zo zinvol als de hamer ter hand te nemen om een gaasconstructie te fabriceren om herhaling (recidive) te voorkomen. Nou maar hopen dat het niet zo'n draaideurcrimineel is. En afgelopen winter hadden we een logé tussen de stropakken, we hebben hem nooit gezien, maar het was een onrustige slaper. Hij had gewoeld, geknaagd, feest gevierd – we weten het niet, of hij alleen was of met zijn tienden, honderden of duizenden ook niet, maar als onze Friese strohandelaar met een auto stro vertrok, lagen de bermen tot aan Joure toe vol met los stro. Waar we ook plaats aan bieden zijn distels, kleeftkruid, opslag essenhout, kweekgras en ander ongerief, maar ook daardoor laten we ons de kop niet gek maken en vanaf het natuurfront kunnen we berichten: we houden dapper stand!

Piet Glas

Grunn leeft!

Zomergraan en stoppel

Onderzoeker Rob Geerts van Wageningen Universiteit telt begin augustus de kruiden in één van de negen percelen van het project 'Zomergraan en stoppel'

De pilot zomergraan en stoppel is afgelopen voorjaar bij enkele leden van start gegaan. In dit onderzoek wordt gezocht naar een andere wijze van effectief akkervogelbeheer, waarbij de voorwaarde is dat deze goed inpasbaar moet zijn in de gangbare landbouwpraktijk. De teelt is extensief en chemie-arm. Het gewas wordt wel normaal geoogst.

De komende winter blijft de stoppel op het veld staan, zodat akkervogels er kunnen foerageren. Volgend voorjaar wordt er op dezelfde locaties opnieuw zomergraan ingezaaid, waarbij steeds de onkruidontwikkeling gevolgd wordt. Hierbij kunnen wij uw hulp gebruiken! Meer hierover op www.wierde-en-dijk.nl of bij projectmedewerkster Trudy van Wijk (06 - 46 08 11 28).

Nieuwjaarsbijeenkomst met lezing Groninger kleibossen

Kleibossen zijn vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw aangeplant op diverse locaties in het kleilandschap van Noord-Groningen. De oudste bosjes hebben zich inmiddels ontwikkeld tot gevarieerde bossen met een rijke flora en fauna. Hierover publiceerde Albert-Erik de Winter dit jaar het boek: 'Groninger kleibossen – Groene parels in het agrarisch cultuurlandschap'. Het vertelt over de waarde en betekenis van deze bijzondere landschapselementen en bevat door hemzelf gemaakte foto's.

Tijdens onze Nieuwjaarsbijeenkomst op **19 januari 2016** zal Albert-Erik komen vertellen over de Groninger kleibossen en de flora en fauna die hier in voorkomt. Het bestuur nodigt u van harte uit voor deze bijzondere lezing en wil die avond graag met u het glas heffen op het Nieuwe Jaar. De avond begint om **20.00 uur in het Dorpshuis van Pieterburen, Hoofdstraat 105, Pieterburen.**

Het Collectief Midden Groningen en de toekomst van Wierde & Dijk

Agrarisch Natuurbeheer 2016

Vanaf 2016 gaat een nieuwe subsidie-regeling rond het agrarisch natuur- en landschapsbeheer van start. Daarin krijgen Collectieven, anders dan de huidige natuurverenigingen, de komende zes jaren (2016-2021) een grote verantwoordelijkheid in het opstellen en uitvoeren van het agrarisch natuurbeheer op gebiedsniveau. Het Collectief wordt vanaf 2016 'eindbegunstigde' van de provinciale subsidie en zal de subsidie toegekend krijgen op basis van een ecologisch goed onderbouwd plan. Het areaal waar de regeling akker- en weidevogel beheer wordt toegepast is kleiner dan voorgaande jaren (alleen de zogenaamde kerngebieden). Het Collectief sluit overeenkomsten af met afzonderlijke beheerders (agrariërs) en zal de komende jaren toe moeten zien op het naleven van de overeenkomsten. Vanaf 2016 kunnen agrariërs alleen via een Collectief in aanmerking komen voor een bijdrage uit de subsidieregeling agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB).

Het Collectief Midden Groningen (CMG) is de bestuurlijke koepel van vier agrarische natuurverenigingen (anv's), te weten Vereniging Meervogel, Vereniging voor agrarisch natuurbeheer Ons Belang, Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Slochteren en Wierde & Dijk.

De introductie van deze Collectieven heeft natuurlijk gevolgen voor de anv's en dus ook voor Wierde & Dijk. De communicatielijnen naar de deelnemende agrariërs worden anders, mogelijk komt de provincie voor ons wat meer op afstand te staan en onze financiële basis wordt krappere de komende jaren. Misschien gaat er zelfs getwijfeld worden aan de toekomstige meerwaarde van de agrarisch natuur- en landschapsverenigingen. Maar het bestaan van het Collectief kan ons als vereniging ook ontlasten van een aantal uit de regelingen voortvloeiende beheersmatige taken.

Discussiebijeenkomsten

Het bestuur van Wierde & Dijk be-

raadt zich op de rol en taken van onze vereniging de komende jaren. We zijn nu al weer bezig met een aantal nieuwe projectideeën, soms in samenwerking met anderen. En we gaan de creativiteit en inzet van onze leden, die leidde tot het ontstaan van onze mooie vereniging, opnieuw aanspreken om haar betekenis voor het landschap, de bewoners en de ondernemers duidelijk te maken. Wellicht minder gericht op projectgelden en op regelingen en meer op motivatie om anders te denken, andere technieken te ontwikkelen, om breder te kijken naar bedrijf en omgeving.

Op onze jaarvergadering in het voorjaar van volgend jaar zullen we daar uitgebreid bij stilstaan. Ter voorbereiding daarvan organiseren wij het komende halfjaar een paar discussiebijeenkomsten met actieve leden van de vereniging over een nieuw perspectief voor Wierde & Dijk. Het bestuur vraagt agrarische en burgerleden die hier een bijdrage aan willen leveren zich hiervoor te melden bij bestuurslid Fred de Rooter (06 - 36 18 00 42).

Burgerlid

Het Groninger Hogeland is mijn thuis. In de jaren zestig en zeventig groeide ik hier op en gelukkig woon ik er nu weer, in de Noordpolder. Als kleuter ging ik aan de hand van mijn vader bij het land langs. Ik had een allerliefste koe – Tina, een van de twintig bij ons in de schuur. Er stonden zelfs nog twee paarden op stal. Een gemengd bedrijf, zoals er toen nog veel waren. Het waren de jaren des onschulds. Later ging ik zien hoe veel er ook toen al mis was. Geel-groen slootwater door het uitgespoelde gif. Mijn moeder die met een oude nylonkous vol DDT de frambozen bestuift. Plus de enorme nadruk op alles netjes maken en maximale opbrengst halen. Rijtje meidoorns langs de ree: te veel schaduw, omhakken. Oneffen groenland: vlaktrekken en opnieuw inzaaien. Ruilverkavelingen maakten alles recht en rationeel. Wie een rommelig hoekje overliet, was – en is? – in veler ogen een slechte boer. Kortgeleden ging ik een eindje rijden met een tante en we kwamen langs een stuk vogeltjesland: “Dikke troep!” volgens tante.

Toen ik hier weer kwam wonen, werd ik lid van Wierde en Dijk, niet gehinderd door enige kennis van wat dat eigenlijk voor vereniging was. Ik stelde me geloof ik een soort lokale afdeling van Het Groninger Landschap voor.

Vogeltjesland met ons huis in de Noordpolder

Wat een verrassing toen ik doorkreeg dat dit een club was van boeren die het anders willen doen! Dat die tegenwoordig bestaan! Ik was echt verbluft. Ik vind het geweldig dat ze hun bedrijf willen voeren met aandacht en zorg voor het landschap en de natuur. Ik had ook nog het geluk dat in het jaar daarna de percelen voor mijn deur werden ingezaaid met akkervogelmengsel. Eén groot feest was dat, niet alleen vanwege de uitbundig bloeiende bloemen maar ook en vooral door al die vogels. Ik hoefde alleen maar voor m'n raam te gaan staan met de verrekijker. Overigens wist ik toen nog nauwelijks wat ik allemaal zag en hoorde – dat leerde ik pas later, in opeenvolgende vogelcursussen en excursies van Wierde en Dijk. Ik ben niet naïef, ik weet best dat ook

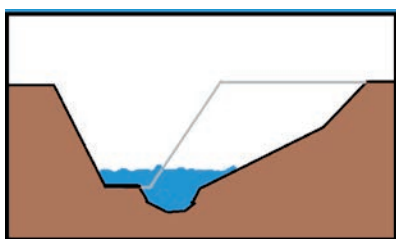
de boeren die lid zijn van Wierde en Dijk gewoon hun boterham moeten verdienen en dat het daarom allemaal niet té veel moet kosten. Ook hoor ik zo nu en dan wat over al het bestuurlijke gedoe: veel overleg, fusies, moeizamere financiering en regels, heel veel regels die meestal net niet passen bij de praktijk en daardoor agrarisch natuurbeheer heel erg moeilijk zo niet onmogelijk maken. Oerstom, want juist door de boeren zelf ruimte te geven voor een aanpak op maat kun je veel bereiken. Ik hoop dat het bestuur en natuurlijk vooral de boeren zelf zich niet uit het veld zullen laten slaan. Alle beetjes helpen, en als burgerlid help ik graag mee.

Louwke Meinardi

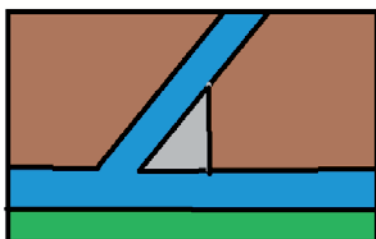
Houkjes en Hörntjes

“Houkjes en Hörntjes” willen we een volgend Wierde & Dijk-project gaan noemen. Het is geïnspireerd op ons Hogelandster landschap en het feit dat daarin vele slootjes, tochtsloten en maren kronkelend hun weg vinden. Die kronkels leveren hier en daar scherpe hoeken op aan de percelen. Die zien er leuk uit, maar zijn minder bruikbaar voor de boer en zijn moderne machines. Hij loopt zagezeggd in een fuik. Vooral netjes spuiten en kunstmest strooien kunnen problematisch zijn. Als je nu die hoeken wat ruimer maakt of een scherpe kant wat afkort (zie tekeningen), dan zou je met een gering verlies aan landbouwgrond een win-winsituatie kunnen creëren ter verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater, het landschap en het waterleven.

We zijn nu bezig om Waterschap en Provincie voor het idee te winnen en zouden voorlopig willen inzetten op een pilot om enkele hörntjes aan te leggen. Zijn er leden die hieraan willen meedoen, dan horen we het graag. Neem daarvoor contact op met bestuurslid Piet Glas, pietglas@wierde-en-dijk.nl.

Dwarsdoorsnede: meer ruimte voor vis-sen, amfibieën en meer waterbergingsruimte

Een Hörntje: een punt van het perceel wordt afgegraven met een flauw talud

Website Wierde & Dijk vernieuwd

Onlangs is de website van Wierde & Dijk vernieuwd. Webmaster Leo Leunissen heeft een ‘upgrade’ uitgevoerd. De informatie is hierdoor meer overzichtelijk geworden en daarmee nog beter toegankelijk. De nieuwste ontwikkelingen worden steeds op de site vermeld.

De informatie op de site kan wat uitgebreider zijn dan in de Nieuwsbrieven; zo zijn er vele onderzoeksrapporten te downloaden en kunt u in de fotogalerij nog eens herinneringen ophalen aan een mooie wandeling of excursie. Neem eens een kijkje op www.wierde-en-dijk.nl!

Voor specifieke informatie over het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer vanaf 2016 kunt u ook terecht op de website van het Collectief; deze is onlangs geopend: www.collectiefmiddengroningen.nl.

In Memoriam

Theodorus Frits Buijs
† 8 juli 2015

'Als een van zijn geliefde vlinders is Theo bij ons weggevlogen. Hij heeft het leven gevierd.'

Dit stond als tekst boven zijn rouwadvertentie. Dat is wat Theo uitdroeg. Hij leefde met en voor de natuur.

Als lid van Wierde en Dijk heeft hij veel werk verzet. En met heel veel inzet. De vlinderman die ook cursussen gaf en veel door het Groninger land fietste om vlinders waar te nemen en om ze te fotograferen. Weidevogels tellen – snoeien – wandelen – raad en daad enz. enz. enz..

We vergeten ook het zwembad niet waar hij klaar stond met pleisters en zonnecrème voor kinderen die niets bij zich hadden. Vrijwilliger op de Rode Kruis bus. Ik ben vast wel wat vergeten.

Theo was een fijn mens die wij niet snel zullen vergeten. Vanaf zijn ziekbed nog altijd belangstellend en nooit klagen.

Bedankt Theo - rust zacht.

Kees Overdeest

Theo, 2e van rechts, tijdens de vlinderexcursie juni 2014

Bijeenkomsten

Midzomerwandeling Holwierde

Boeren en meiers, monniken en nonnen, abten en edelen; zij allen bepaalden het landschap met boerderijen en dijken ten noorden van Holwierde. Gebiedskenner Edze de Boer vertelde eerst boeiend over de nog zichtbare kenmerken daarvan op onze wandelroute door dit mooie gebied. Daarna was de start van deze op 19 juni 2015 gehouden midzomerwandeling vanaf de boerderij van de familie Bos in Holwierde. De wandeling begon over de Eemsdijk en ging onder meer langs de resten van bunkers uit de Tweede Wereldoorlog en een verlaging in een tuin in Nansum waar het stamslot Ripperda ooit stond. Vanwege het koude

en droge voorjaar stonden de te passeren bloemenranden nog niet in bloei, maar de wandeling zo dwars door het land over de maaipaden was sowieso de moeite waard. Na afloop werd bij een hapje en drankje verder nagepraat.

Najaarsexcursie Lutjebosch

De ontwikkeling van het boerenbedrijf op het Hogeland in de loop der eeuwen. Daarvan kreeg de grote groep deelnemers een goed beeld tijdens de

Najaarsexcursie naar Lutjebosch op 10 oktober 2015. Ter onderbouwing hiervan: oude foto's en tekeningen en foto's van recente bedrijvigheid, samen met een toelichting van Geert Bos en een rondgang over het erf en door de tuin, schuren en nieuwe bewaarloods. Het agrarisch natuurbeheer kwam ook in beeld op deze prachtige najaarsdag: akkervogelpercelen en rietsloten werden zichtbaar tijdens de wandeling naar de Middendijk.

Winnende foto's te zien in Veerterminal Borkumlijn

Tot half december 2015 zijn de winnende foto's van de door Wierde & Dijk georganiseerde fotowedstrijd 'Lijnen in het Landschap' te zien in de Veerterminal van de Borkumlijn in de Eemshaven.

Wirdum, foto Margreet Schipper > 2e prijs fotowedstrijd

Contactpersonen Wierde & Dijk

Bestuursleden:

Attie F. Bos (0595) 57 21 07
Anneke Flach (0595) 52 85 76
Piet Glas (0596) 55 12 14
Joke Hellenberg (0595) 43 17 66
Koos Koop (06) 54 24 71 81
Catrienus Rouwé (050) 304 92 83
Fred de Ruiter (0595) 43 96 69

attie.bos@t-men.nl
anneke@wierde-en-dijk.nl
pietglas@wierde-en-dijk.nl
joke@wierde-en-dijk.nl
kooskoop@hotmail.nl
catrienus@wierde-en-dijk.nl
fredderuite@wierde-en-dijk.nl

Projectmedewerkers:

Clara Prins (0594) 59 10 39
Sieger Wiersma (06) 49 76 39 23
Trudy van Wijk (06) 46 08 11 28

clara@wierde-en-dijk.nl
sieger@natuurboerenlandschap.nl
trudy@wierde-en-dijk.nl

Postadres:

Postbus 25, 9965 ZG Leens E: info@wierde-en-dijk.nl W: www.wierde-en-dijk.nl

Colofon

De Nieuwsbrief Wierde & Dijk is een uitgave van de vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer Noord-Groningen.

Nummer 30, oktober 2015

Redactie: PR-commissie Wierde & Dijk
Vormgeving: Fenatic, Oostwold
Druk: De Marge, Groningen

ISSN: 1879-4408